

Švédské vítězství

SMIS smis-lab.cz/2023/09/09/svedske-vitezstvi

9. 9. 2023

Tomáš Fürst

Na stránkách amerického Cato institutu se objevil nesmírně zajímavý text z pera Johana Norberga s názvem: **Švédsko během pandemie: Vzor nebo odstrašující případ?** Jde o skvěle napsaný článek, který si zasluhuje pozornost, proto přináším jeho krátké shrnutí v češtině, doplněné o pár vlastních komentářů.

<https://www.cato.org/policy-analysis/sweden-during-pandemic>

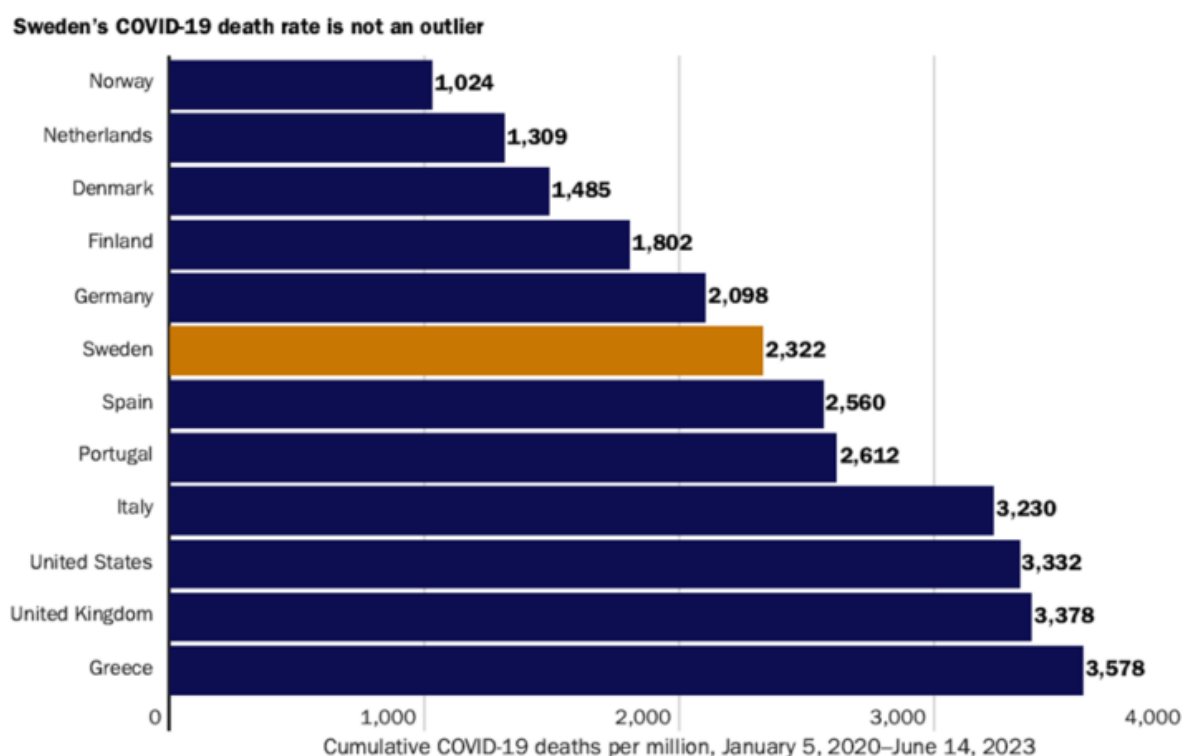
Strategie, kterou zvolilo Švédsko vedené koalici sociálních demokratů a zelených, se opírala o dobrovolná omezení. Vláda doporučila udržovat společenský odstup, pracovat z domu, omezit zbytečné cestování a pokud možno zůstat doma. Vše bylo ovšem na úrovni doporučení, nikdo nikoho k ničemu nenutil. Jediným tvrdším omezením byl zákaz sdružování více než 50 lidí, což omezilo zejména kulturní a sportovní akce. Středním školám a universitám bylo na vrcholu epidemie doporučeno na několik měsíců distanční vzdělávání (v březnu až červnu 2020 a znovu v prosinci 2020 až v

lednu 2021) , základní a mateřské školy ovšem zůstaly otevřené po celou dobu. Roušky nebyly nařízeny nikdy a nikde, po jistou dobu platilo doporučení je používat v hromadné dopravě ve špičce.

Autor článku pátrá po tom, proč se Švédsko tolik lišilo od ostatních zemí, včetně svých skandinávských sousedů. Nepřekvapivě zmiňuje charismatickou osobnost Andersa Tegnella a historicky danou velkou míru autonomie úřadu, který tento muž zastával.

Různí odborníci po celém světě předvíдали, že Švédský přístup skončí katastrofou. Neslavně známý tým matematických šarlatánů z Imperial College London spočítal, že švédský zdravotní systém bude zcela zahlcen a země má počítat s téměř 100 tisíci mrtvých. Realita byla téměř dvacetkrát menší a k zahlcení nemocnic nikdy nedošlo.

Polovina roku 2023 je tedy dobrý čas na bilancování. Covidová úmrtnost ve Švédsku byla nakonec přibližně na evropském průměru (viz Obrázek 1, který jsem printscreenem převzal z [původního článku](#)).

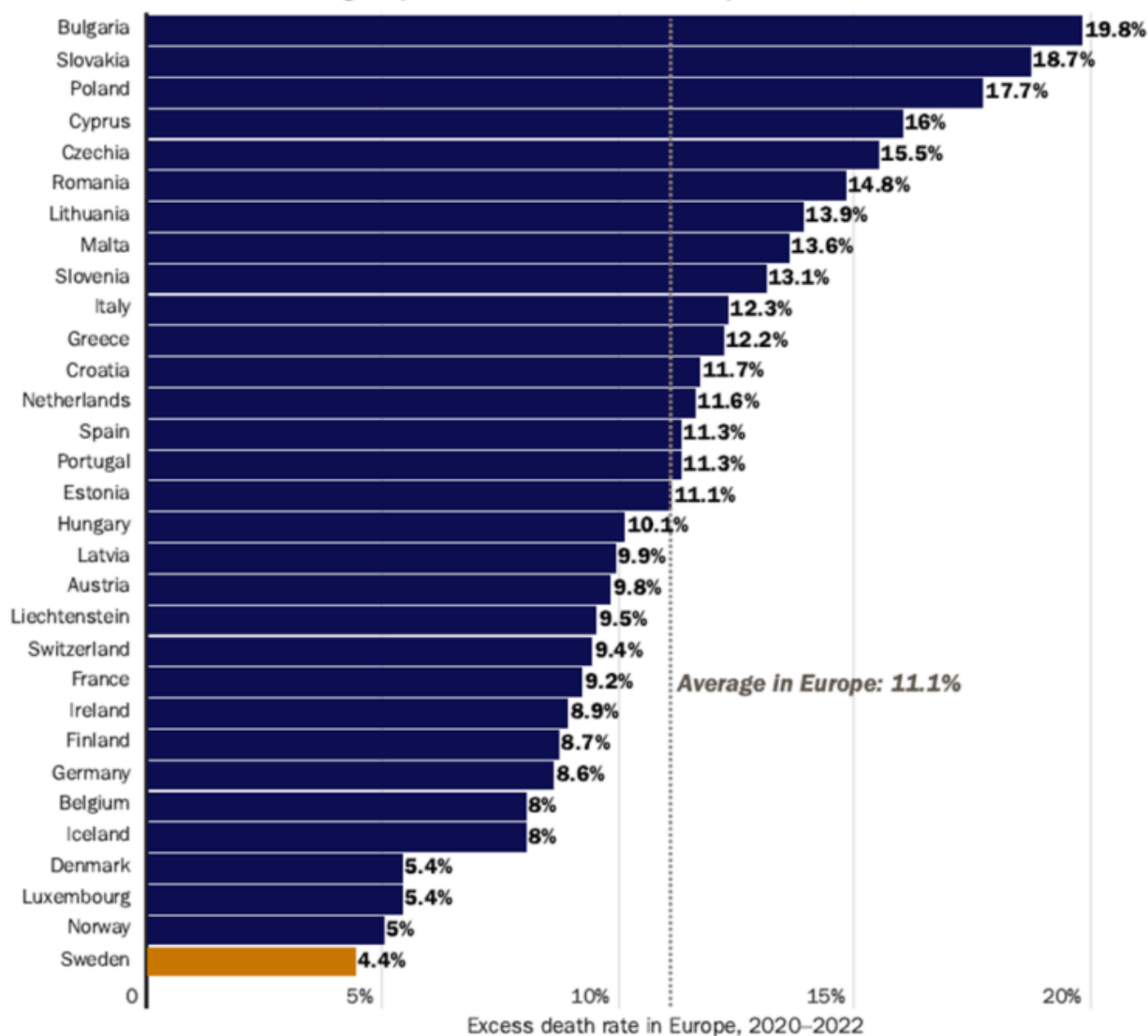

Source: "Cumulative Confirmed Deaths per Million People," Our World in Data, July 5, 2023.

Všichni ale víme, jak složité bylo určit, která úmrtí jsou s covidem a která na covid. Dnes už je jasné, že v počátcích epidemie byla některá covidová úmrtí přehlédnuta, zatímco s postupujícím časem se začalo „na covid“ vykazovat vše, co šlo. Velmi výmluvné jsou v tomto směru grafy britského Office for Health Improvement and Disparities, které doporučuju pečlivě proklikat.

Proto je rozumnější podívat se na celková nadúmrtí, tedy na počet lidí, kteří zemřeli nad úroveň očekávanou z předchozích tří let. A v této statistice – která je ze všech nejrelevantnější – je Švédsko jednoznačným vítězem. Počet úmrtí ve Švédsku přesáhl za tři pandemické roky očekávanou úroveň pouze o 4.4 procenta. Všechny ostatní evropské země dopadly hůř, evropský průměr byl 11 procent a nejhorší země (Bulharsko, Slovensko a Polsko) se blížily dvaceti procentům (viz Obrázek 2, který je opět převzat z původního článku printscreenem).

Sweden's excess death rate during the pandemic was the lowest in Europe

Source: Statistics Sweden, quoted in Therese Bergstedt, "Anders Tegnell: 'gillar inte ordet 'revansch,'" Svenska Dagbladet (Stockholm), March 4, 2023.

Na závěr autor píše: „Zdá se tedy, že Švédsko dopadlo výrazně lépe než ostatní země, co se týče ekonomiky, školství či domácího násilí, a přesto vyšlo z pandemie s menším počtem nadúmrtí než jakákoliv jiná evropská země. Švédsko má méně než polovinu nadúmrtí ve srovnání se Spojenými státy, jejichž president a hlavní média opakovaně používala právě tuto zemi jako odstrašující příklad.“

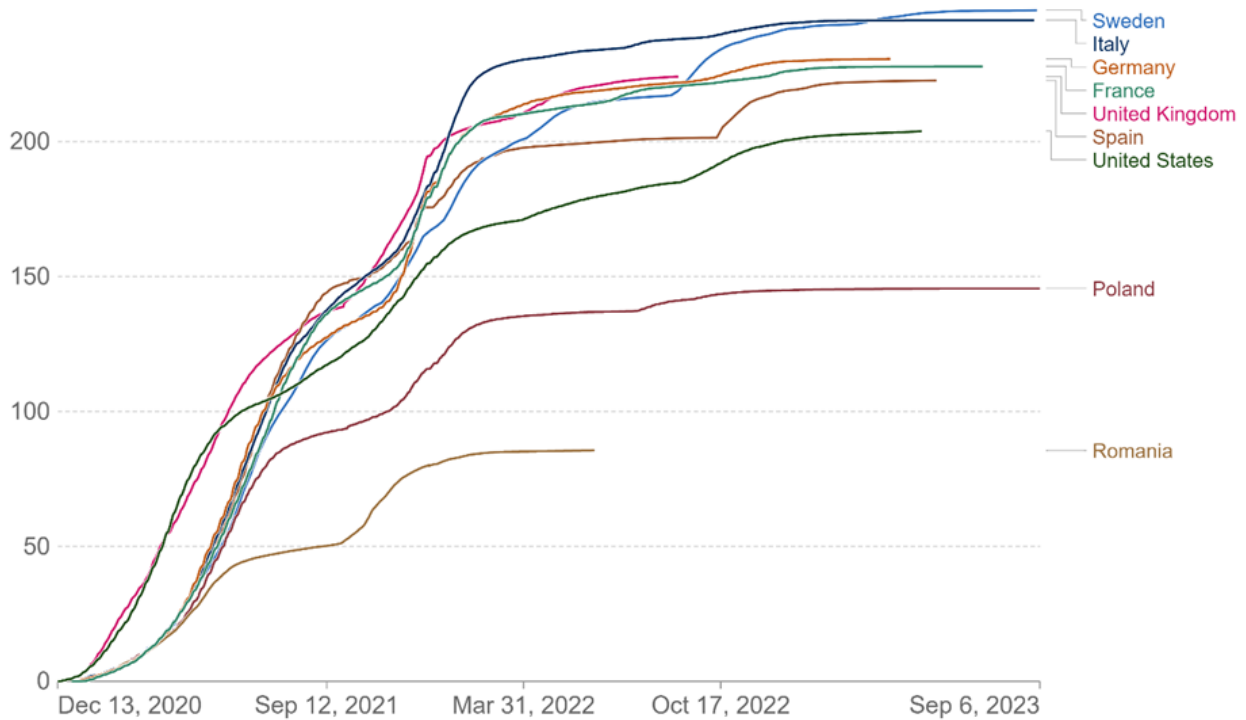
Autor se překvapivě vůbec nevěnuje covidovým vakcínám, ačkoliv právě tohle téma je v kontextu výše uvedeného nesmírně zajímavé. Obrázek 3 stažený z Our World in Data ukazuje, že Švédsko patří k očkovacím premiantům. Každý Švéd má v sobě průměrně dvě a půl dávky některého ze Safe&Effective koktejlů. Ovšem kupříkladu taková Itálie je na tom prakticky úplně stejně. A přesto jsou italská

nadúmrtí téměř třikrát vyšší než ta švédská, a dokonce převyšují evropský průměr. Tato záhada si jistě zaslouží v budoucnu více pozornosti.

COVID-19 vaccine doses administered per 100 people

All doses, including boosters, are counted individually.

Our World
in Data

Source: Official data collated by Our World in Data

CC BY

<https://ourworldindata.org/>

Jedno je však jasné už teď. Samozvaní „odborníci“ z celého světa se opět unisono mýlili téměř ve všem a švédská cesta – statečně a vytrvale prosazená Andersem Tegnellem – se ukázala být nejlepší ze všech.

Mohli byste prosím napsat oficiálním médiím, že byste rádi tuhle zprávu slyšeli v hlavním vysílacím čase a četli na prvních stránkách a úvodních obrazovkách?